

ОСОБЛИВОСТІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Самусь Тетяна Володимирівна

кандидат педагогічних наук, старший викладач

(Глухівський національний педагогічний університет ім. Олександра Довженка)

Олех Артем Олександрович

магістрант

(Глухівський національний педагогічний університет ім. Олександра Довженка)

Світові тенденції зміни суспільного устрою, ринку праці, технологізації багатьох сфер життєдіяльності людини зробили серйозний виклик для системи освіти. Наразі суспільство перебуває на порозі четвертої промислової революції, яка характеризується злиттям технологій і стиранням граней між фізичними, цифровими і біологічними сферами, що супроводжується виникненням нових сфер діяльності людини, потребою нових компетентностей [1; 4]. Проблема здоров'я в усі часи є досить актуальною. Проведений нами аналіз стану здоров'я молоді дозволяє зробити висновок про ті складні проблеми, з якими доводиться стикатися педагогам у процесі ефективного впровадження в освітній процес закладів професійно (професійно-технічної) освіти (П(ПТ)ЗО) здоров'язберезувальних технологій та моделі здорового способу життя (ЗСЖ). У свою чергу, наукові дослідження, що проводять учені, свідчать про погіршення стану здоров'я студентської молоді [2, с. 383].

Здійснивши аналіз літературних джерел зі здоров'язбереження та ЗСЖ людини, можемо навести низку основних положень, що необхідно враховувати під час вивчення цієї проблеми:

- здоров'язбереження є проявом способу життя людини,
- ЗСЖ відображає активний характер діяльності людей, де головною дійовою особою ЗСЖ є сама людина;
- ЗСЖ характеризує людину як ціле, в єдності біологічних і соціальних характеристик, фізичних та психічних відносин. Здоров'я людини залежить від взаємодії цих складових і визначається в психічному стані особистості, мотивах життєдіяльності, стилі життя і формі поведінки;
- здоров'язбереження дає можливість виконання соціальних функцій, і одним з його показників є якісна матеріальна і висока духовна життєдіяльність людини;
- ЗСЖ сприяє попередженню виникнення різних захворювань.

Нами проведено педагогічний експеримент з метою перевірки ефективності педагогічних умов та методики формування здоров'язберезувальної компетентності майбутніх викладачів професійного навчання П(ПТ)ЗО. З цією метою визначено структуру, критерії, показники й рівні (низький, середній, високий) сформованості здоров'язберезувальної компетентності у майбутніх викладачів професійного навчання.

За результатами констатувального етапу експерименту з'ясовано, що здоров'язберезувальна компетентність студентів переважно сформована на

низькому та середньому рівнях (особливо за когнітивним та операційно-діяльнісним критеріями). У них відсутнє чітке розуміння важливості та місця здоров'язбережувальних технологій у майбутній професійній діяльності; не проявляється повною мірою потреба в оволодінні знаннями з цієї проблеми; бракує знань про засоби, форми і методи організації оздоровчої роботи з учнями П(ПТ)ЗО; не сформовані вміння планувати у навчальній роботі з учнями П(ПТ)ЗО профілактично-оздоровчі заходи та відсутня здатність до самоаналізу, саморефлексії, самоконтролю та коригування здоров'язбережувальної діяльності [2, с. 152].

На формувальному етапі експерименту освітній процес зі студентами експериментальної групи було організовано відповідно до визначених педагогічних умов і розробленої методики формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів професійного навчання. Реалізація зазначеного здійснювалась в процесі аудиторних (лекції, практичні заняття) і дослідницької, індивідуальної, самостійної роботи та педагогічної практики. Підготовка здійснювалась засобами навчальних дисциплін «Основи охорони праці» та «Методика професійного навчання» з використанням розробленого навчально-методичного супроводу. У процес професійної підготовки майбутніх викладачів професійного навчання упроваджувалися педагогічні технології контекстного, інтерактивного та проблемного навчання, проектної, тренінгової та нових інформаційних технологій, що сприяло формуванню здоров'язбережувальної компетентності, виробленню вмінь і навичок самоконтролю, позитивно впливало на створення здоров'язбережувального освітнього середовища.

Аналіз результатів експерименту засвідчив зростання частки студентів із високим рівнем сформованості здоров'язбережувальної компетентності за рахунок упровадження визначених педагогічних умов та розробленої методики формування ЗЗК майбутніх викладачів професійного навчання П(ПТ)ЗО.

Проведені дослідження свідчать про те, що необхідно вживати спеціальні заходи щодо збереження та зміцнення здоров'я молоді, створення здоров'язбережувальних технологій. Ці положення ввійшли до найважливіших державних документів, що визначають стратегію розвитку освіти України. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки передбачає формування здоров'язбережувального середовища, екологізацію освіти, валеологічну культуру учасників освітнього процесу. Окреслюються заходи щодо охорони та зміцнення здоров'я учнів, які фактично визначають напрями ліквідації основних чинників ризику, передбачають розроблення та апробацію перспективних моделей здоров'язбережувального освітнього процесу в закладах освіти [3].

Реалізацію здоров'язбереження в освітньому процесі закладів П(ПТ)О можливо здійснювати за такими напрямками: формування ціннісного ставлення до власного здоров'я, ЗСЖ та здоров'язбереження; упровадження сучасних здоров'язбережувальних технологій у освітній процес; розвиток у здобувачів освіти і педагогічних працівників П(ПТ)ЗО важливих соціально-педагогічних умінь із саморозвитку та створення (формування) свого здоров'я; розроблення

ефективної системи управління формуванням здоров'язбережувальної компетентності здобувачів освіти.

Література

1. Ковальчук В.І. Формування індивідуальних стратегій навчання студентів засобами інноваційних педагогічних технологій. Молодий вчений. 2018. – №12. – С. 100-102.
2. Самусь Т. В. Теоретико-методичні засади формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів професійного навчання у процесі професійної підготовки. Сучасні здоров'язбережувальні технології: монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків, 2018. – С. 383–388.
2. Ігнатенко О.В., Ігнатенко Г.В. До питання наступності в побудові моделі проектної компетентності майбутніх педагогів. Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Херсон, 2018. – Вип. LXXXI. – С. 152-156.
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. URL: <http://osvita.ua/legislation/other/36322/>.
4. Петько Л.В. Виклики XXI століття для освітнього простору України // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Серія : Педагогіка : наук. журн. / Чорном. держ. ун-т імені Петра Могили; ред. кол. : О. П. Мещанінов (голова) [та ін.]. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ імені Петра Могили, 2017. – Т. 303. Вип. 291. – С. 10–14.